

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2023 ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ - **ΛΥΣΕΙΣ**

Κωδικός Γνωστικού Αντικείμενου: 529

Γνωστικό Αντικείμενο: ΜΟΥΣΙΚΗ

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τρίτη, 7 Νοεμβρίου 2023, 15:30-18:30

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΙΚΟΣΙ ΤΡΕΙΣ (23) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
ΕΞΕΤΑΣΗΣ

1. Το εξεταστικό δοκίμιο περιλαμβάνει **είκοσι (20) ερωτήσεις** που πρέπει να τις απαντήσετε **ΟΛΕΣ**.
2. **Όλες** οι απαντήσεις πρέπει να γραφούν στο παρόν **Τετράδιο Απαντήσεων με μπλε μελάνι**.
3. Οι μονάδες βαθμολόγησης αναγράφονται στην αρχή της κάθε ερώτησης.
4. Ακολουθήστε **πιστά τις οδηγίες της κάθε ερώτησης**.
5. Οι τελικές απαντήσεις πρέπει να γραφούν στους χώρους που ορίζονται ως **«Τελική απάντηση»** και όχι στο «Πρόχειρο».
6. **Σε όλες** τις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής να κυκλώσετε **ΜΟΝΟ ΜΙΑ** απάντηση.
7. **Σημειώνεται** ότι η χρήση του φύλου, εκπαιδευτικού και μαθητή, είναι **τυχαία**.

Ερώτηση 1

(1 μον.)

Σε ποια χώρα η μουσική εκτελείται συνήθως από μουσικό σύνολο το οποίο αποτελείται από βίνα, σιτάρ και τάμπλα;

- α. Ιαπωνία
- β. Ινδία**
- γ. Ινδονησία
- δ. Ιράν

Ερώτηση 2

(1 μον.)

Ένας εκπαιδευτικός στο μάθημα των Ακουστικών Δεξιοτήτων ζητά από τους μαθητές της Β' Λυκείου την καταγραφή μιας ηχογραφημένης μελωδικής γραμμής.

Ποια εντολή θα επιλέξουν οι μαθητές στο λογισμικό Audacity για να διευκολυνθούν στην καταγραφή της μελωδικής γραμμής;

- α. Reverse
- β. Change Tempo
- γ. Delay
- δ. Change Speed**

Ερώτηση 3

(1 μον.)

Ένας εκπαιδευτικός δίνει φύλλο εργασίας σε μαθητές της Α' Λυκείου σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα.

Κυκλώστε την ορθή επιλογή σε σχέση με τη δήλωση που ακολουθεί.

Τα έργα του Αυστριακού συνθέτη Arnold Schoenberg θεωρούνται κοινό κτήμα (public domain) στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 2022 επειδή έχουν συμπληρωθεί:

- α. 70 χρόνια από το θάνατό του**
- β. 80 χρόνια από το θάνατό του
- γ. 90 χρόνια από το θάνατό του
- δ. 100 χρόνια από το θάνατό του

Ερώτηση 4

(1 μον.)

Μία εκπαιδευτικός προγραμματίζει δραστηριότητες στο πλαίσιο της ενότητας «Μουσική Τεχνολογία» στην Α' Λυκείου λαμβάνοντας υπόψη την ταξινόμια του Benjamin Bloom.

Ποια από τις πιο κάτω δραστηριότητες που σχεδιάζει για τους μαθητές της ΔΕΝ ακολουθεί την ταξινόμια του Bloom;

Στο πρόγραμμα BandLab οι μαθητές να:

- α. απαριθμούν τις δυνατότητες επεξεργασίας τραγουδιού
- β. επιλέγουν μοτίβα του τραγουδιού για επεξεργασία
- γ. παρακολουθούν παρουσίαση επεξεργασίας τραγουδιού**
- δ. προτείνουν τρόπους επεξεργασίας τραγουδιού

Ερώτηση 5

(2 μον.)

A. Ένας εκπαιδευτικός εφαρμόζει τη μουσικοπαιδαγωγική μέθοδο του Shinichi Suzuki στη διδασκαλία βιολιού σε Μουσικό Σχολείο.

Κυκλώστε τη δήλωση που ισχύει.

Σε σχέση με την ανάπτυξη της τεχνικής και της μουσικότητας στη συγκεκριμένη μέθοδο δίνεται έμφαση:

- α. στα ομαδικά μαθήματα
- β. στην επανάληψη ρεπερτορίου**
- γ. στην παράλληλη ανάπτυξη της μουσικής ανάγνωσης
- δ. στην επιλογή συγκεκριμένου ρεπερτορίου

B. Μία εκπαιδευτικός πραγματοποιεί δραστηριότητες για τη διδασκαλία νέου τραγουδιού στη Β' Γυμνασίου με βάση τη Θεωρία Μουσικής Μάθησης του Edwin E. Gordon.

Κυκλώστε τη δραστηριότητα η οποία ΔΕΝ εμπίπτει στην πιο πάνω Θεωρία.

Η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να εκτελέσουν:

- α. το τραγούδι φράση-φράση με το αφτί
- β. ολόκληρο το τραγούδι από παρτιτούρα
- γ. το τραγούδι συνοδεύοντας το με body percussion**
- δ. μελωδικά σχήματα του τραγουδιού

Ερώτηση 6**(2 μον.)**

Ένας εκπαιδευτικός στη θεματική ενότητα «Ελληνική Παραδοσιακή Μουσική» στην Α΄ Γυμνασίου στοχεύει στην ανάπτυξη συγκεκριμένων Δεικτών Επιτυχίας που αφορούν στη διδασκαλία τραγουδιού.

Να βάλετε σε ορθή σειρά τους πιο κάτω Δείκτες Επιτυχίας χρησιμοποιώντας την αρίθμηση 1-4, έτσι ώστε η διδασκαλία του εκπαιδευτικού να είναι αποτελεσματική. Να σημειώσετε την αρίθμηση σας στη δεξιά στήλη του πιο κάτω Πίνακα.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΗΣΗ
Οι μαθητές να: Τραγουδούν με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια	3
Χρησιμοποιούν διαφραγματική αναπνοή	1
Τοποθετούν σωστά τη φωνή	2
Τραγουδούν με μουσικότητα σύμφωνα με το ύφος του τραγουδιού	4

Ερώτηση 7**(2 μον.)**

Οι σύγχρονες τάσεις για τη μουσική εκπαίδευση δίνουν έμφαση σε είδη μάθησης όπως η ανακαλυπτική, αυθεντική, κονστρουκτιβιστική και μετασχηματιστική.

Δίνεται η περιγραφή πέντε (5) δραστηριοτήτων από τις οποίες **ΜΟΝΟ** οι τέσσερις (4) συνδέονται με ένα από τα πιο πάνω είδη μάθησης.

Στη στήλη «Είδος μάθησης» να καταγράψετε ποιο είδος μάθησης συνδέεται με τις τέσσερις (4) από τις πέντε (5) δραστηριότητες.

A/A	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ
1.	Συνθέτουν δική τους μελωδία με βάση τη διαδοχή συγχορδιών του διδαγμένου τραγουδιού «Let it be» των Beatles.	Μετασχηματιστική
2.	Συγκρίνουν τις συνεντεύξεις που διεξήγαγαν αναφορικά με τη «Φωνή Παραλιμνίτισσα» για να καταλήξουν σε συμπεράσματα.	Ανακαλυπτική
3.	Αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο σε σχέση με τον συνθέτη Γιάννη Μαρκόπουλο.	_____
4.	Χρησιμοποιούν ψηφιακά μέσα για να εμπλουτίσουν τη μουσική τους σύνθεση.	Κονστρουκτιβιστική
5.	Χρησιμοποιούν ποικίλα μέσα για να οργανώσουν αντιπολεμική μουσική εκδήλωση στην κοινότητα.	Αυθεντική

Ερώτηση 8

(2 μον.)

A. Μαθητές Λυκείου ετοίμασαν ολιγόλεπτο φιλμάκι που περιλαμβάνει εικόνα και στερεοφωνικό ήχο για να προβληθεί σε εκδήλωση στο κλειστό θέατρο του σχολείου. Η κονσόλα απέχει 45 μέτρα από τη σκηνή και τα δύο (2) ηχεία είναι εγκατεστημένα στους τοίχους δεξιά και αριστερά της σκηνής. Ο φορητός υπολογιστής, ο βιντεοπροβολέας και το multicore stage box βρίσκονται τοποθετημένα στη σκηνή. Στο multicore stage box υπάρχουν βύσματα XLR τα οποία συνδέονται με την κονσόλα με πολυκαλώδιο. Ο στερεοφωνικός ήχος οδηγείται στην κονσόλα μέσω της θύρας mini jack – 3.5mm του φορητού υπολογιστή.

Να αναφέρετε ποιος επιπρόσθετος τεχνικός εξοπλισμός χρειάζεται για να εξασφαλιστεί η ποιότητα του στερεοφωνικού ήχου χωρίς απώλειες.

Απάντηση: Χρήση D.I. Box ή κάρτας ήχου στον φορητό υπολογιστή

B. Σε σχολική εκδήλωση ένας εκπαιδευτικός συνδέει ένα δυναμικό μικρόφωνο για τον σολίστ-τραγουδιστή στο κανάλι που φαίνεται στην πιο κάτω εικόνα. Μόλις αρχίζει να τραγουδά, ακούγεται ένας ενοχλητικός βόμβος στις χαμηλές συχνότητες.

Να αναφέρετε ποια είναι η καταλληλότερη ενέργεια στην οποία πρέπει να προβεί ο εκπαιδευτικός για να διορθωθεί το πρόβλημα.

Απάντηση: Να πατήσει το κουμπί με την ένδειξη 100Hz (low cut) ή να χαμηλώσει την ένταση των χαμηλών συχνοτήτων (LF)

Ερώτηση 9

(2 μον.)

Κατά την ολοκλήρωση της πρόβας ενός μουσικού συνόλου, μία εκπαιδευτικός αρχειοθετεί τις παρτιτούρες των μουσικών οργάνων. Ένας μαθητής επιστρέφει την παρτιτούρα για την ακουστική κιθάρα από συγκεκριμένο τραγούδι στην οποία δεν αναγράφεται ο τίτλος του. Το πρώτο κουπλέ του τραγουδιού έχει την πιο κάτω συγχορδιακή διαδοχή:

Am // G // F // G // Am // G // F // G //

Σε ποιο τραγούδι ανήκει η πιο πάνω συγχορδιακή διαδοχή;

- α. Οδός Αριστοτέλους
- β. Ο Προσκυνητής
- γ. Το Φιλαράκι
- δ. Χειροκρότημα

Ερώτηση 10

(3 μον.)

Μία εκπαιδευτικός προετοιμάζει φύλλο εργασίας στο τέλος θεματικής ενότητας για τη Γ' Γυμνασίου το οποίο συμπεριλαμβάνει Οδηγό Διόρθωσης. Ως ακουστικό παράδειγμα χρησιμοποιεί απόσπασμα της διασκευής του έργου που ακολουθεί.

The image shows three staves of musical notation for a guitar piece. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. It begins with a triplet of eighth notes (G4, A4, B4) followed by a series of eighth notes. The second staff continues the melody with more triplets and eighth notes. The third staff shows the final part of the excerpt, ending with a quarter note and a half note.

Αφού μελετήσετε την πιο πάνω παρτιτούρα, να ετοιμάσετε τον Οδηγό Διόρθωσης, συμπληρώνοντας τη δεξιά στήλη του πιο κάτω Πίνακα.

Θεματική Ενότητα	<i>Ελληνική Μουσική</i>
Τίτλος Έργου	<i>Φραγκοσυριανή</i>
Μουσικό Είδος	<i>Ρεμπέτικο</i>
Συνθέτης	<i>Μάρκος Βαμβακάρης</i>
Χαρακτηριστικό Μουσικό Όργανο	<i>Μπουζούκι</i>

Ερώτηση 11

(3 μον.)

Ένας εκπαιδευτικός ολοκληρώνοντας την ενότητα «Εισαγωγή στη βυζαντινή μουσική σημειογραφία» καλεί τους μαθητές, πριν ερμηνεύσουν τον πιο κάτω ύμνο, να συμπληρώσουν τα κενά που υποδεικνύονται με κόκκινο αστερίσκο, με τα ορθά σύμβολα, λαμβάνοντας υπόψη τις μαρτυρίες.

Να ετοιμάσετε τη λύση της άσκησης.

*

^γδλ Σε υ μνού ου μεν ^βλ Σε ε ευ λο γού ου μεν ^Δδλ
 *
 Σοι ευ χα ρι στου με κυ ρι ε ^βλ και δε ο με θα α
 *
 σου ^πρ ο θε ος η μών ^γδλ

^γδλ Σε υ μνού ου μεν ^βλ Σε ε ευ λο γού ου μεν ^Δδλ Σοι ευ χα ρι στου
 με κυ ρι ε ^βλ και δε ο με θα α σου ^πρ ο θε ός ή μων ^γδλ

Ερώτηση 12

(4 μον.)

Στην ενότητα «Κυπριακή Μουσική» της Γ' Γυμνασίου, μία εκπαιδευτικός επιλέγει απόσπασμα από έργο του Κύπριου συνθέτη Ευαγόρα Καραγιώργη με σκοπό οι μαθητές να κατανοήσουν τους τρόπους χρήσης της παραδοσιακής μουσικής στη σύγχρονη μουσική δημιουργία.

Cl. (concert pitch) *f*

Pno. *mf*

Αφού μελετήσετε την πιο πάνω παρτιτούρα να απαντήσετε στα ερωτήματα που ακολουθούν:

A1. Σε ποιο μουσικό υλικό της κυπριακής παραδοσιακής μουσικής βασίζεται η μελωδία του κλαρινέτου; *1^{ος} Αντρικός Αντικρυστός Χορός*

A2. Να γράψετε:

τον μετρικό σπλισμό: $9/8$

το ρυθμικό κλάβε:

A3. Σε ποια τεχνική σύνθεσης στηρίζεται η πιανιστική συνοδεία;
Οστινάτο

Ερώτημα 13**(5 μον.)**

Στο τέλος του α' τετραμήνου, μία εκπαιδευτικός αναστοχαζόμενη τη διδασκαλία της προβληματίζεται κατά πόσο αυτή συνάδει με το θεωρητικό πλαίσιο της Διαπολιτισμικής Μουσικής Εκπαίδευσης (ΔΜΕ).

Σας δίνονται πέντε (5) ενέργειες της εκπαιδευτικού:

1. Εφάρμοσε παιδαγωγική ΔΜΕ σε τάξεις όπου υπήρχαν μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία.
2. Εφάρμοσε παιδαγωγική ΔΜΕ σε τάξεις όπου δεν υπήρχαν μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία.
3. Πραγματοποίησε δραστηριότητες που προάγουν την αφομοίωση των μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία στην κυπριακή κοινωνία.
4. Απέφυγε δραστηριότητες αυτοσχεδιασμού και σύνθεσης.
5. Ζήτησε από τους μαθητές της να φέρουν στην τάξη τις μουσικές τους προτιμήσεις.

Να απαντήσετε στον πιο κάτω Πίνακα με ΝΑΙ (Ν) ή ΟΧΙ (Ο) εάν οι πιο πάνω ενέργειες της εκπαιδευτικού διέπονται από τις αρχές της ΔΜΕ. Επιπρόσθετα, να αιτιολογήσετε την κάθε απάντησή σας εντός των κελιών του Πίνακα (μέχρι δέκα λέξεις).

Σημ.: Οι μονάδες θα δοθούν μόνο σε περίπτωση που αιτιολογείται ορθά κάθε απάντησή σας.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
1	ΝΑΙ	Ενδείκνυται να εφαρμόζεται σε τάξεις με μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία
2	ΝΑΙ	Αποτελεί παιδαγωγική προσέγγιση συμπερίληψης
3	ΟΧΙ	Οι δραστηριότητες στο πλαίσιο ΔΜΕ πρέπει να προάγουν την ενσωμάτωση/διαλογικές σχέσεις αλληλεπίδρασης
4	ΟΧΙ	Ο αυτοσχεδιασμός και η σύνθεση είναι κατ' εξοχή δραστηριότητες συμπερίληψης και κοινωνικοποίησης
5	ΝΑΙ	Η παιδαγωγική της ΔΜΕ έχει ως επίκεντρο τον μαθητή και τις πολλαπλές του μουσικές ταυτότητες

Ερώτηση 14

(6 μον.)

A. Οι εκπαιδευτικοί-μέλη της κριτικής επιτροπής σε διαγωνισμό σύνθεσης που διοργανώνεται στο σχολείο τους, αποφασίζουν να χρησιμοποιηθεί συγκεκριμένο εργαλείο αυθεντικής αξιολόγησης, το οποίο κατασκευάζουν και κοινοποιούν στους μαθητές. Ανάμεσα στα δομικά στοιχεία του εργαλείου, συμπεριλαμβάνονται και οι πιο κάτω περιγραφές:

X ←————→

Ψ ↑ ↓	Επίπεδα			
	Κριτήρια	Χαμηλό*	Μέτριο*	Εξαιρετικό*
	Μορφή/Φόρμα/ Δομή	Απουσία ξεκάθαρης δομής.	Ικανοποιητική δομή με περιορισμένη ανάπτυξη μουσικών ιδεών.	Ξεκάθαρη δομή με ολοκληρωμένη ανάπτυξη μουσικών ιδεών.
	Μελωδία	Τα μελωδικά σχήματα είναι φτωχά και ασύνδετα.	Τα μελωδικά σχήματα συνδέονται ικανοποιητικά, χωρίς να προκαλούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.	Τα μελωδικά σχήματα συνδέονται με συνοχή δημιουργώντας ένα ολοκληρωμένο μουσικό αποτέλεσμα.
	Ρυθμός	Ο ρυθμός είναι ασταθής.	Ο ρυθμός είναι σταθερός και προβλέψιμος.	Ο ρυθμός συνεπικουρεί στην ανάδειξη της μορφής με ξεκάθαρο και μουσικό τρόπο.
Ηχοχρώμα, Ενορχήστρωση	Η επιλογή των μουσικών οργάνων φαίνεται να έγινε τυχαία και ο συνδυασμός τους είναι άστοχος.	Τα μουσικά όργανα και ο συνδυασμός τους δημιουργούν ικανοποιητικά ηχοχρώματα και αντιθέσεις.	Η χρήση και ο συνδυασμός των μουσικών οργάνων γίνονται με ευφάνταστο τρόπο δημιουργώντας μουσικό ενδιαφέρον.	

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω εργαλείο αξιολόγησης, να απαντήσετε στα ερωτήματα που ακολουθούν:

α. Πώς ονομάζεται το συγκεκριμένο εργαλείο αξιολόγησης;

Ρούμπρικα ή Κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων

β. Να ονομάσετε τα δομικά στοιχεία X και Ψ:

X: *Επίπεδα Ποιότητας ή Διαβαθμίσεις*

Ψ: *Κριτήρια*

γ. Να συμπληρώσετε τα κενά που υποδεικνύονται στον Πίνακα με διακεκομμένη γραμμή (-----), τόσο κάθετα όσο και οριζόντια.

* Αποδεκτά συνώνυμα ή ορολογία όπου υποδεικνύεται η διαβάθμιση των κριτηρίων

B. Ένας εκπαιδευτικός έχει στη διάθεσή του τα ακόλουθα εργαλεία διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης:

Αναστοχαστικό Ημερολόγιο
 Βιντεογράφιση
 Κάρτα Εισόδου/Εξόδου
 Πρότζεκτ
 Συνέντευξη
 Φύλλο Αξιολόγησης
 Φύλλο Ετεροαξιολόγησης

Αφού μελετήσετε τους Δείκτες Επιτυχίας στην αριστερή στήλη του πιο κάτω Πίνακα, να σημειώσετε στη δεξιά στήλη το καταλληλότερο εργαλείο για την αξιολόγησή τους.

Σημ.: Κάποιο/α εργαλείο/α αξιολόγησης μπορεί/ούν να χρησιμοποιηθεί/ούν περισσότερα από μία (1) φορά.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Οι μαθητές να είναι σε θέση να:	ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
Σχολιάζουν κριτικά την ενορχήστρωση μιας ομάδας συμμαθητών τους	Φύλλο Ετεροαξιολόγησης
Τραγουδούν εκφραστικά την «Ωδή στη Χαρά» στην τάξη	Βιντεογράφιση
Περιγράφουν τη σχέση του πολιτικού τραγουδιού στην Ελλάδα με το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής	Φύλλο Αξιολόγησης, Συνέντευξη*
Απολαμβάνουν τη μουσική ακρόαση στην προσωπική τους ζωή	Αναστοχαστικό Ημερολόγιο, Συνέντευξη*
Συνθέτουν μουσική υπόκρουση για τη Θεατρική Παράσταση του σχολείου	Πρότζεκτ
Αναγνωρίζουν τη μορφή ροντό από παρτιτούρα	Φύλλο Αξιολόγησης

* Οποιαδήποτε μία (1) επιλογή από τις δύο (2) πιο πάνω είναι ορθή

Ερώτηση 15

(5 μον.)

Μία εκπαιδευτικός πραγματοποιεί με τους μαθητές της Α' Γυμνασίου ολοήμερο εργαστήριο στη Λεβέντειο Πινακοθήκη με στόχο τη δημιουργία ομαδικών μουσικών συνθέσεων με τίτλο «Αντιθέσεις».

Στον πιο κάτω Πίνακα φαίνονται οι περιγραφές διαδοχικών ενεργειών της εκπαιδευτικού σε σχέση με τις αντίστοιχες ενέργειες των μαθητών.

Να συμπληρώσετε τα κενά κελιά σύμφωνα με το δοσμένο περιεχόμενο του πιο κάτω Πίνακα.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
Καλεί τους μαθητές να εντοπίσουν σε συγκεκριμένους πίνακες ζωγραφικής αντιθέσεις σε σχέση με συγκεκριμένες παραμέτρους (ρυθμός και χρώματα).	Επισημαίνουν σε πίνακες ζωγραφικής σταθερό και διακεκομμένο ρυθμό, επαναλαμβανόμενα και μη επαναλαμβανόμενα σχήματα, σκοτεινά και φωτεινά χρώματα.
Συνοψίζει τα στοιχεία που εντόπισαν οι μαθητές και τους ενθαρρύνει να πειραματιστούν με σχετικές μουσικές ιδέες στην ολομέλεια.	<i>Πειραματίζονται αποτυπώνοντας μουσικά τις επισημάνσεις τους στην ολομέλεια σε μια διαδικασία γένεσης μουσικών ιδεών, προβληματισμού και εξερεύνησης.</i>
<i>Δίνει οδηγίες για χωρισμό σε ομάδες και τα πλαίσια εργασίας σε σχέση με τη δημιουργία της μουσικής εργασίας (Φύλλο Εργασίας)</i>	Οι μαθητές επιλέγουν τα μουσικά όργανα που θα χρησιμοποιήσουν, εργάζονται ομαδικά με ποικίλες μουσικές ιδέες και χτίζουν τη σύνθεσή τους.
<i>Καλεί τις ομάδες να παρουσιάσουν τις συνθέσεις τους στην ολομέλεια, ενώ η ίδια (ή μαθητές) ηχογραφούν τα μουσικά προϊόντα. (Προαιρετικά) Επιπρόσθετα σημειώνει τις παρατηρήσεις της σε ημερολόγιο.</i>	Η κάθε ομάδα εκτελεί τη σύνθεσή της στην ολομέλεια.
Δίνει χρόνο στους μαθητές να ακούσουν την ηχογράφηση της σύνθεσής τους και να την αξιολογήσουν σε σχέση με τον ρόλο τους τόσο ατομικά όσο και στην ομάδα ενθαρρύνοντας την κριτική σκέψη.	<i>Εργάζονται στις ομάδες τους, ακρόαση της εκτέλεσης της σύνθεσής τους, αναστοχασμός, αξιολόγηση σε φύλλο αξιολόγησης με ποιοτικά κριτήρια.</i>
<i>Ενημερώνει τους μαθητές για την ψηφιακή τράπεζα που έχει δημιουργήσει με έργα από διαφορετικά στιλ με το ίδιο θέμα, τους καλεί να τα ακούσουν και να αναστοχαστούν με στόχο τη βελτίωση των συνθέσεών τους.</i>	Οι ομάδες αναστοχάζονται και βελτιώνουν τις συνθέσεις τους ακούγοντας σύντομα έργα με το ίδιο θέμα από τράπεζα ηχητικού υλικού.

Ερώτηση 16

(6 μον.)

Μία εκπαιδευτικός ετοίμασε την ενορχήστρωση του τραγουδιού *Last Christmas* στη θεματική ενότητα «Δημοφιλής Μουσική». Δίνεται απόσπασμα από την ενορχήστρωση του ενδιάμεσου ορχηστρικού μέρους.

Να συμπληρώσετε στην πιο κάτω παρτιτούρα τα ακόλουθα:

- Τα σύμβολα των συγχορδιών πάνω από το πεντάγραμμο της μελωδίας του φλάουτου με τον αρμονικό ρυθμό να είναι σταθερός (ανά δύο μέτρα)
- Το riff (ριφ) στη γραμμή του ηλεκτρικού μπάσου
- Τον διπλασιασμό της γραμμής του φλάουτου μία οκτάβα πιο χαμηλά για άλτο σαξόφωνο

The first system of the musical score consists of four staves. From top to bottom, they are labeled: Φλάουτο (Flute), Σαξ. άλτο (Alto Saxophone), Keys (Keyboard), and Μπάσο (Bass). The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is common time (C). Above the first staff, the chord 'C' is written above the first measure and 'Am' above the second measure. The flute and alto saxophone parts play a melody of quarter notes and eighth notes. The keyboard part plays a complex chordal accompaniment with many notes. The bass part plays a simple eighth-note bass line.

The second system of the musical score consists of four staves, continuing from the first system. The staves are labeled: Φλάουτο (Flute), Σαξ. άλτο (Alto Saxophone), Keys (Keyboard), and Μπάσο (Bass). Above the first staff, the chord 'Dm7' is written above the first measure and 'G' above the second measure. The flute and alto saxophone parts play a melody of quarter notes and eighth notes. The keyboard part continues with its complex chordal accompaniment. The bass part continues with its eighth-note bass line.

Ερώτηση 17

(6 μον.)

Στο μάθημα της Ανάλυσης στη Γ' Λυκείου ένας εκπαιδευτικός αξιολογεί γραπτή άσκηση που έδωσε στους μαθητές του η οποία συμπεριλάμβανε τέσσερα (4) μουσικά αποσπάσματα για αναγνώριση χαρακτηριστικών ρευμάτων/κινημάτων του 20^{ου} αιώνα.

A. Αφού μελετήσετε τα τέσσερα (4) αποσπάσματα που δίνονται πιο κάτω, να ετοιμάσετε τον Οδηγό Διόρθωσης, καταγράφοντας τις ορθές απαντήσεις στα ερωτήματα A1 και A2 που ακολουθούν.

Απόσπασμα 1

Musical score for 'Απόσπασμα 1' in 3/8 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a treble clef with a melody starting on a whole note, followed by eighth notes, and a bass clef with a bass line. Dynamics include *p*, *pp*, and *f*. The second system continues the piece with more complex rhythmic patterns and dynamics such as *sf*, *p*, *f*, and *pp*.

Απόσπασμα 2

Musical score for 'Απόσπασμα 2' in 2/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system shows a treble clef with a melody of chords and a bass clef with a bass line. Dynamics include *f*. The second system features a treble clef with a melody that includes a glissando and a *Sva-* marking, and a bass clef with a bass line. Dynamics include *f*.

Απόσπασμα 3

Απόσπασμα 4

A1. Στον πιο κάτω Πίνακα να σημειώσετε τα χαρακτηριστικά που περιλαμβάνονται στο κάθε απόσπασμα με την ένδειξη Ναι (N) ή Όχι (O) για κάθε κελί.

Χαρακτηριστικά	Απόσπ. 1	Απόσπ. 2	Απόσπ. 3	Απόσπ. 4
Διευρυμένη τονικότητα	O	N	N	N
Ρευστότητα στον ρυθμό	N	O	N	N
Συμμετρία στις φράσεις	O	N	O	O
Χρήση δωδεκάφθογγης σειράς	N	O	O	O
Χρήση παράλληλων συγχορδιών	O	N	O	N

A2. Με ποιο ρεύμα/κίνηση συνδέεται το κάθε απόσπασμα;

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΟΣ	ΡΕΥΜΑ/ΚΙΝΗΜΑ
1	Εξπρεσιονισμός
2	Νεοκλασικισμός
3	Μινιμαλισμός
4	Ιμπρεσιονισμός

Ερώτηση 18

(8 μον.)

Στο αντικείμενο της Αρμονίας στη Γ΄ Λυκείου ένας εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές φύλλο εργασίας πάνω σε απόσπασμα από το έργο *Consolation no.4* του Franz Liszt.

Να ετοιμάσετε τον Οδηγό Διόρθωσης της άσκησης, σημειώνοντας στα σημεία της παρτιτούρας που υποδεικνύονται με αποσιωπητικά κάτω από τις συγχορδίες:

- την τονικότητα,
- τις βαθμίδες με λατινική αρίθμηση και
- τις ορθές αριθμήσεις τους

Quasi Adagio

$P_{E\flat}+$ V^9 I vi vii^{o7}/V V $V^{s\sharp}$

vi V^7 VI iv N^6 i_4^6 V^7 i
 $\Sigma_{\flat} - \left[\begin{array}{l} vi \\ i \end{array} \right]$

Σημ.: Η προτεινόμενη αρμονική ανάλυση δεν αποκλείει άλλες αρμονικές προσεγγίσεις οι οποίες τεκμηριώνονται με τη σωστή αρίθμηση και σήμανση.

Ερώτηση 19

(20 μον.)

Μία εκπαιδευτικός θα πραγματοποιήσει πρόβα μέρους του τραγουδιού «Κεμάλ» του Μάνου Χατζηδάκι. Για το σκοπό αυτό έχει ενορχηστρώσει το τραγούδι στη ρε ελάσσονα για ένα σύνολο που αποτελείται από φωνή, κλαρινέτο σε Σιb και πιάνο.

Να αναπτύξετε τα πιο κάτω τέσσερα (4) ζητούμενα στα συστήματα πενταγράμμων που σας δίνονται με ευρωπαϊκή σημειογραφία.

A. Τη μελωδία των στίχων που υποδεικνύονται με έντονα (**bold**) και πλάγια (*italics*) γράμματα ώστε να ερμηνευτεί από τη φωνή.

Στης Ανατολής τα μέρη μια φορά κι ένα καιρό
Ήταν άδειο το κεμέρι μουχλιασμένο το νερό
Στη Μοσούλη στη Βασόρα στην παλιά τη χουρμαδιά
Πικραμένα κλαίνε τώρα της ερήμου τα παιδιά

Κι ένας νέος από σόι και γενιά βασιλική
αγροικάει το μοιρολόι και τραβάει κατά κει
Τον κοιτάν οι Βεδουίνοι με ματιά λυπητερή
Κι όρκο στον Αλλάχ τους δίνει πως θ' αλλάξουν οι καιροί

B. Τους στίχους κάτω από τους ορθούς φθόγγους της μελωδίας:

Στη Μοσούλη στη Βασόρα στην παλιά τη χουρμαδιά
Πικραμένα κλαίνε τώρα της ερήμου τα παιδιά

Κι ένας νέος από σόι και γενιά βασιλική
αγροικάει το μοιρολόι και τραβάει κατά κει

Γ. Το Κλαρινέτο σε Σιb να εκτελεί τη μελωδία της φωνής μία 3η ψηλότερα μόνο στους στίχους:

αγροικάει το μοιρολόι και τραβάει κατά κει

Δ. Μια απλή συνοδεία στο πιάνο για να στηρίζει αρμονικά και ρυθμικά τη φωνή.

ΠΡΟΧΕΙΡΟ

Voice

Clarinet in B $\flat$

Piano

Voice

B $\flat$ Cl.

Pno.

Voice

B $\flat$ Cl.

Pno.

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Κεμάλ

Μάνος Χατζηδάκης

Voice

Στη Μο σού λη στη Βα σό ρα στην πα λιά τη χουρ μα δια πι κρα μέ να κλαι νε

Clarinet in B $\flat$

Piano

6

Voice

τό ρα της ε ρή μου τα_ παι διά κίε να νέ ος α πό σό ι και γε νιά βα σι λι

B $\flat$ Cl.

Pno.

12

κή α γροι κάει το μοι ρο λό ι και τρα βά ει κα_ τα κει

B $\flat$ Cl.

Pno.

Σημ.: Η συνοδεία στο πιάνο είναι ενδεικτική. Δεν αποκλείονται άλλες οι οποίες ακολουθούν τις οδηγίες που δόθηκαν στη σελ. 17.

Ερώτηση 20**(20 μον.)****Α' ΜΕΡΟΣ**

Στο αντικείμενο της Αρμονίας της Γ΄ Λυκείου, ένας εκπαιδευτικός έχει καλύψει όλη την ύλη και ετοιμάζει μια μικρή τρίμετρη άσκηση με έμφαση στο κεφάλαιο των ξένων φθόγγων και στη συγχορδία της Αυξημένης 6^{ης}.

Σε διαγώνισμα δίνει τον πιο κάτω Πίνακα με τα κριτήρια βαθμολόγησης, τα οποία οι μαθητές χρειάζεται να ακολουθήσουν κατά την εναρμόνιση δοσμένης μελωδικής γραμμής του Μπάσου για SATB.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΝΙΑΣ		Βαθμοί
1. ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ (30 β.)		
• Εύρεση και ορθή σύνδεση συγχορδιών		5
• Ορθές νότες συγχορδιών – Ορθοί διπλασιασμοί		5
• Χρήση τρίτης της Πικαρδίας		5
• Χρήση συγχορδίας Αυξημένης 6 ^{ης}		15
2. ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΛΗΞΗ (10 β.)		
• Αξιοποίηση της I ₄ στην τελική κατάληξη		5
• Ατελώς Αυθεντική Πτώση		5
3. ΞΕΝΟΙ ΦΘΟΓΓΟΙ (45 β.)		
• Καθυστέρηση	Χρήση	5
• Ποίκιλμα (Βοηθητικοί)	Χρήση	5
• Εκφυγή	Χρήση	5
• Εναλλασσόμενοι φθόγγοι	Χρήση	5
• Νότα Καμπιάτα	Χρήση	10
• Διαβατικός φθόγγος	Χρήση	5
• Προήγηση	Χρήση	5
• Αποτζιατούρα (Επέρειση)	Χρήση	5
4. ΓΡΑΦΗ (10 β.)		
• Γραφή ορθών βαθμίδων με λατινική αρίθμηση		5
• Γραφή ορθών αριθμήσεων		5
5. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΜΕΛΩΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΣΟΠΡΑΝΟ (5 β.)		
6. ΑΡΜΟΝΙΚΑ ΛΑΘΗ		
• Παράλληλες 5 ^{ες} ή 8 ^{ες}	αφαίρεση 0,5 μονάδας για κάθε λάθος	
• Αντιπαράλληλες σε εξωτερικές φωνές		
• Αυξημένο Διάστημα		
• Κρυμμένη 5 ^η ή 8 ^η		
• Διασταύρωση φωνών		
• Υπερπήδηση φωνών		
• Μελωδικό ή Αρμονικό χάσμα		
Υπολογισμός Συνόλου Βαθμών: Άθροισμα Βαθμών από τα Κριτήρια 1 έως 5 και Αφαίρεση από το Κριτήριο 6		
		100:10=10

Να εναρμονίσετε τη μελωδία για SATB, σύμφωνα με τα κριτήρια βαθμολόγησης της σελ. 20.

ΠΡΟΧΕΙΡΟ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ*

*Με την πιο πάνω προτεινόμενη εναρμόνιση δεν αποκλείονται άλλες οι οποίες ακολουθούν τους κανόνες της τονικής αρμονίας

Β' ΜΕΡΟΣ

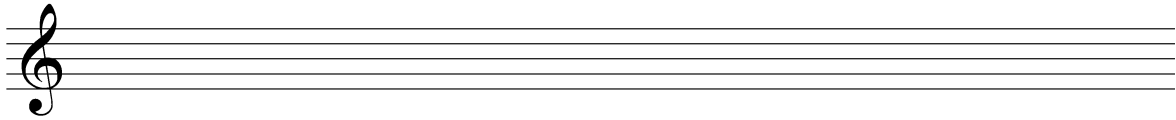
Είστε εκπαιδευτικός στο αντικείμενο της Αρμονίας της Γ' Λυκείου και ετοιμάζετε γραπτή άσκηση με έμφαση στα Κεφάλαια «Μετατροπική Αλυσίδα» και «Συγχορδία Ναπολιτάνικης 6^{ης} ως μέσο μετατροπίας», σύμφωνα με τα πιο κάτω Κριτήρια Βαθμολόγησης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΝΙΑΣ - ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ	Βαθμοί
1. ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ (20 β.)	
• Ορθή έναρμόνιση συγχορδίας σε θέση άρσης	5
• Αναγνώριση, Χρήση και Λύση δεσπτόζουσας με έβδομη	5
• Αναγνώριση και Λύση της Ναπολιτάνικης έκτης	10
2. ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΡΕΙΣ (3) ΣΤΙΓΜΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ (25 β.)	25
3. ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΛΗΞΗ (10 β.)	
• Αξιοποίηση της I $\frac{4}{4}$ στην τελική πτώση	5
• Χρήση πλάγιας πτώσης στην τελική κατάληξη	5
4. ΟΡΘΗ ΛΥΣΗ ΑΛΥΣΙΔΑΣ (25 β.)	
• Μετατροπική αλυσίδα	25
5. ΓΡΑΦΗ (15 β.)	
• Γραφή ορθών βαθμίδων με λατινική αρίθμηση	5
• Γραφή ορθών αριθμήσεων	5
• Γραφή των στιγμιαίων μετατροπιών και της διαδικασίας	5
6. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΜΕΛΩΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΣΟΠΡΑΝΟ (5 β.)	5
7. ΑΡΜΟΝΙΚΑ ΛΑΘΗ:	
• Παράλληλες 5 ^{ες} ή 8 ^{ες}	αφαίρεση 0,5 μονάδας για κάθε λάθος
• Αντιπαράλληλες σε εξωτερικές φωνές	
• Αυξημένο Διάστημα	
• Κρυμμένη 5 ^η ή 8 ^η	
• Διασταύρωση φωνών	
• Υπερπήδηση φωνών	
• Μελωδικό ή Αρμονικό χάσμα	
Υπολογισμός Βαθμού: Άθροισμα Βαθμών από τα Κριτήρια 1 ως 6 και Αφαίρεση από το Κριτήριο 7	
	100:10=10

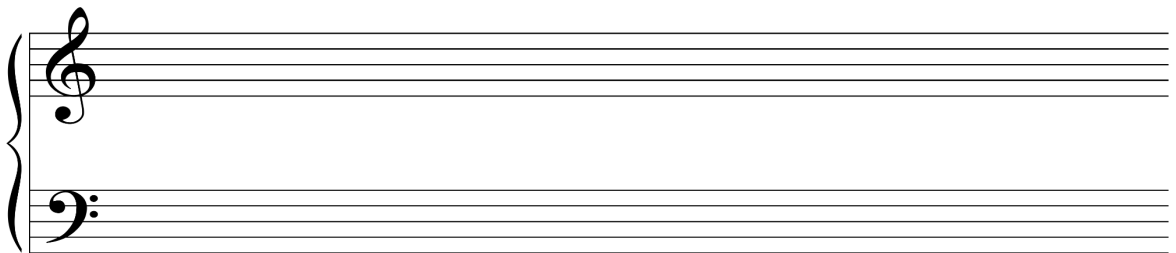
B1. Να συνθέσετε μία τρίμετρη μελωδία για Σοπράνο, η οποία να ξεκινά με άρση, σε τονικότητα και μέτρο της επιλογής σας.

B2. Να εναρμονίσετε την τρίμετρη μελωδία που συνθέσατε για SATB με σκοπό να δοθεί στους μαθητές, ως ενδεικτική λύση, ακολουθώντας πιστά τα κριτήρια βαθμολόγησης της σελ. 22.

B1. ΠΡΟΧΕΙΡΟ

B2. ΠΡΟΧΕΙΡΟ

B1. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΜΕΛΩΔΙΑ

B2. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ*

$V^7 \quad I/ \quad V_2^4 I^6/ \quad V_5^6 \quad I/ \quad V_2^4 I^6/ \quad V_5^6 \quad I/ \quad V_2^4 I^6/ \quad N^6 \quad I_4^6 \quad V^7 \quad I \quad IV_4^6 \quad I$

*Με την πιο πάνω ενδεικτική μελωδία και εναρμόνισή της δεν αποκλείονται άλλες οι οποίες ακολουθούν τις οδηγίες και τα κριτήρια βαθμολόγησης της σελ. 22 και τους κανόνες της τονικής αρμονίας

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ